

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת חולין

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת
תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה
שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ג אלו טרפות

גמ' מב. - מד.

טרפות [הלכה למשה מסיני]:

נקב בוושט, קרום המוח, לב לחלל, ריאה - לר"ש עד לסמפון גדול (מט. - לא להל'), קיבה, מרה לר' יוסי בר"י (וחייא בר רב חולק), דקין, כרס פנימית, מסס ובית הכוסות (רש"י - שלא במקום חיבור),

פסוקת הגרגרת (רש"י - לרחבה ברובה) - ר' יוחנן לב: - קודם שחזר ר"ע ואמר נבלה, חוט השדרה, ניטל כל הכבד, חסרון בריאה (אף בפנים; לר"ש - כ"ש אף בחוץ), נקרע רוב כרס חיצונה - לר"י או טפח, נפלה מגג, נשתברו רוב צלעותיה, דרוסת הזאב [ארס] - לר"י ארי בגסה

למשנתנו טרפה אינה חיה [וזאת החיה אשר תאכלו - חיה אכול]
לתדבר"ר ישמעאל חיה [החיה אשר לא תאכל]

טרפות - בסג"ר: נחתך מארכובה ולמעלה - ור"ש ב"א חולק, חסרון לב"ה א' / לב"ש ב' חוליות, גלודה (ניטלה עורה) לחכמים דר"מ, חרותא (צמקה ריאה בידי אדם)
שב שמעתתא: בוקא דאטמא (ראש הירד) דשף (לר' יוחנן ורבא נד.) ואיעכול ניבי, לקתה בכוליא א' (ועולא חולק), ניקב הטחול בעליונו, סימנים שנתלשו ברוכין, נעקרה צלע עם חצי חולייתה, גולגולת שנחבסה (הוכתה) ברובה, ניטל/אפי' נקרע (ספק בנג.) רוב בשר כנגד הכרס

אמוראי אליבא דר' יוחנן אם הל' כסתם משנה (רש"י - וכסותרין בעי טעם לאלומי חדא)

כבד סותם נקב במרה כשרה

ניקב קורקבן וכיסו (רש"י - קליפה פנימית) מפולש טרפה

טרפה בחליף עור אדום ולבן דוושט, בניקבו זה לא כנגד זה [כווצת ופשטה וזמנין מכוונים]

לא מהני סתימה ע"י קרום שעלה מחמת מכה

ספק דרוסה בעי בדיקת וושט מבפנים

עולא - ישב (נתחב) קוץ בוושט בפנים כשר (לרש"י - בלי דם בפנים) [לא חיישינן שניקב לחוץ], למ"ד א' רק בנמצאת ולא בישב

אין אשם תלוי באיתחזק התירא

תורבץ הוושט (מקום דבוקו בלחי): שמואל - חותכו ומרחיב פי החלל, רב ביבי בר אבבי - חותכו ועומד במקומו (ולא כויץ), ר' זירא - בית הבליעה

נקב - לרב במשהו [מקום שחיטה] (רש"י - אין הגרמה בוושט, לרמי בר יחזקאל ורבא - אע"פ דלאו מקום שחיטה שוה שיעוריה), לשמואל ברובו [לאו מקום שחיטה]

ניטל מלחי - שמואל - נקלף רובו מהבשר כשר, נעקר בכח (רש"י - המיעוט אינו מחובר ביחד) טרפה

לר' יהושע דאין משגיחין בבת קול מותר לעשות כב"ש בקוליהן וחומריהן

ר"נ - וושט למעלה עד כדי תפיסת יד (לרש"י - ג' - ד' אצבעות; אחיזת חודי צפרנים)
למטה עד מקום שער כרס הפנימי (לתי' א' - בשור טפח סמוך לכרס)

רש"י מג: - מד.

ספק דרוסה - לרש"י - מקומו מאדים וניכר אפי' שחט שם

לרש"י עיקור סימנים הוי טרפה

גמ' מד: - מו.

פסוקת הגרגרת - לרב ברוב עוביה (עם הדפנות), לרבה בב"ח רוב חללה

רשאי חכם אחר לטהר - לפני שאסר הראשון

אוכלין מבשר שהורה חכם כשסמך אגמריה ולא אסברא

דיין שהתיר - לכתחלה יקח במשקל ולא בשומא

נקבים דקים בקנה - דאין בהן חסרון מצטרפין לרוב נפסק (רש"י - אילו היו מחוברים),
 ביש חסרון מצטרפין לכאיסור
 בעוף - מקפל מקומן כלפי פי הקנה ואם חופה רובה (רש"י - הנקבים עם השלם) טרפה
 נחתכה כדלת תלוי ועומד - כדי שיכנס איסור
 נסדקה לארכו בעי למעלה ולמטה שיור חוליא (רש"י - טבעת/ג' טבעות) לרב,
 משהו לר' יוחנן (רש"י - סוגר והולך ע"י משיכת הצואר, וחלים)
 שחיטה בקנה עד אוני הריאה כשנמתחין למעלה כשפושטת צוארה ורועה מעצמה וספק כשאנסה
 עצמה לפשוט מאד (לרש"י - בשעת שחיטה)
 ניקב למטה מזה נידון כריאה - במשהו, למר בר חייא ככבד - עד שינטל
 חזה לכהן - שומן התחתון מהצואר עד כרס וב' צלעות העליונות (לרש"י - א' מכל צד)
 ניקב קרום של מוח - לל"ק קרום עליון, לל"ב אף תחתון
 כנגד הפולין כלפנים - במשהו, מן הפולין ולחוץ כחוט השדרה - ברוב
 נקב לב לחללו - לאבוי הגדול, לר' זירא אולי קטן
 קנה הלב (חלב בין ערוגות הריאה) - לרב במשהו, לשמואל ברובו
 קנה הכבד - לר"נ (ורש"י להל') ככבד - עד שינטל, למר בר חייא כריאה - במשהו
 נפסק חוט השדרה להל' ברוב - לל"ק עורו, לל"ב אף רוב מוחו
 מסמסה המוח (צלול - ואין החוט עומד) פסול, אינו עומד מחמת כובדו תיקו, נתרוקן מקצתו כשר
 עד בין הפרשה ראשונה (רש"י - מקום שהחוט מתפצל, לל"ב ברש"י - צלעות קטנות דאליה) טרפה, אחרי
 פרשה ג' כשר (רש"י - ירכים מעמידים שדרתו), אחרי שניה ספק,
 וספק: בין א' לב', פי פרשה (רש"י - חוט כנגד פי הפיצול, לל"ב - כנגד תחלת העצם),
 פרשה (רש"י - פיצול החוט, לל"ב - כנגד בשר בין צלעות, לגאון א' - הצלע)
 בעוף לר' ינאי עד למטה מאגפים, לר"ל עד בין אגפים
 נשתייר פחות מכזית כבד - מח' משניות תלוי במח' ר' חייא ור"ש בר רבי (ב' פשטים ברש"י)
 להל': מג. - ב' אמוראי אליבא דר' יוחנן
 לר' זירא בעי כזית במקום מרה, לרב אדא ב"א במקום שחיה (רש"י - תחת הכליות, ל"ב - ביותרת הכבד),
 וספק: במתלקט (חצי כאן וחצי כאן), ברצועה, מרודד
 מח. - התליע כבד מותרת

גמ' מו. - מח.

ריאה:
 נקב - לל"ק קרום עליון, לל"ב ור"נ שניהם (לרב אחא תחתון)
 רב יוסף - ריאה שמשמעת קול - מניח אמקומו גדפא, קש, רוק או יתנה במים פושרים ונופח לראות אם
 מבצבץ
 האדימה - לרבא מקצתה כשרה, כולה טרפה
 רבינא - לרש"י - ממ"נ כשרה
 יבשה מקצתה כדי שתפרך בצפורן טרפה
 קליפות, מראות אוכמי (לרש"י - שחורות במיעוטה), גוונים, ירוקה ככרתי, אדומה, צמחין (מוגלא) - כשרה
 אין מקיפין בועה שניקבה לדמות אם ניקבה אחר שחיטה
 סירכות: רבא - ב' אונות שלא כסדרן טרפה [רב אשי - א' מהן נקוב]
 לר' נחמי' (למר זוטר) יבדוק בפושרין
 כסדרן היינו רביתייהו (רש"י - אינן מתפרקות והקרום הולך וחזק)
 ב' בועות סמוכין טרפה (רש"י - מחמת נקב), נראה כב' - נוקב לראות אי שפכן להדדי
 חסר או חליף אונות טרפה, יתר - לרבא ורב אחא כנטול, להל' כשרה בערוגת האונות
 עינוניתא דוורדא (אונה קטנה במרכז מצד ימין) מלמטה כשרה באורחה כך (לרש"י אם אין כלל כשרה)

כאופתא (עץ) טרפה - בחזותא (לבנה) / קשה / שיעא (לרש"י - בלי מראה הפרש אונות)

מראה ככבד כשרה, כבשר טרפה

מקום אטום לגמרי טרפה אא"כ יש בה מוגלא

קרומ (רש"י - וכל סירכי) מחמת מכה אינו קרום [רש"י - סופו ליסתר]

בשרה נימוח ונשפך (רש"י - בתוך הקרומים) כשרה [חסרון מבפנים אינו חסרון] אם סמפונות קיימי (אין שורייקי חיורי), נימוקה (נתרוקן מקצתה) וקרום קיים כשרה

מודה ר"ש בנקב משהו שיש בו חסרון

דבוקה בצלעות - לר"נ - תלינן המכה בדופן אא"כ העלתה צמחים לאבימי (רש"י להל') תלינן בריאה אא"כ כשמפרידו מצא ריעותא בדופן - ר' נחמי' (לרבינא) - וגם בודק הריאה בפושרין

ר"נ - דופן (לרש"י בשר) סותם נקב בחיתוכי דאוני (במיצר החזה) כשרה [רש"י - לא מיפרק] - לרבינא (לכאו' לרש"י אין מח') רק בסביך בבשר

ר' יוחנן לא רצה להכשיר העלתה צמחים

רש"י מו: - מז.

נצור הדם בח' שרצים - רש"י - נקרע העור מפנים וסופו לינקב ולצאת; רש"י שבת קז. - שוחט (נטילת נשמה), צובע

סירכא כסדרן - דוקא שוכבות זו אצל זו ולא זו על זו לקבלת הר"ח - ודוקא סריכן עד עיקרן, והגאונים חולקים

אונה הסרוכה לאומה שאצלה:

יש אוסרין [לרש"י - רק העומדין במיצר החזה מתחממות והדרא בריא] רש"י ור"י ב"ר יקר מתירין [אין מתפרקות זמ"ז]

כולהי לגבי עינוניתא דוורדא הויין שלא כסדרן

תשו' הבבליים - עינוניתא משלים חסרון אונא ימין, ורש"י חולקין [כחליף]

ב' עינוניתא - לרבינו אפרים כשרה, לרש"י ועמא דבר טרפה

גמ' מח: - מט.

מחט בריאה ואינה נקובה:

ר' יוחנן, ר' אלעזר, ר' חנינא, ר' אמי (רש"י להל') - כשרה [נכנס דרך הקנה וסמפונות (רש"י - ולא מחזקין איסורא)] אא"כ אין כל הריאה בפנינו [דלמא הוה נקובה (לרש"י - רוב נבלעין דרך וושט)]

ר"ל, ר' מני בר פטיש, ר"ש בן אליקים - טרפה [דרך הוושט, ונקבה הדקין וריאה] וספק בנמצא בסמפון גדול

נקב בסמפון לצד פיצול טרפה, רחוק מפיצול כשרה [רש"י - בשר דך מגין]

נקב בהדורא דכנתא (דקין בעיגול) לצד חבירו - מגין עליה

מחט בכבד - קופה (ראשה העב) עבה לגיו וחודה לבר (לרש"י - בחלל הבהמה) כשרה [דרך סמפון], להיפך או מחט קטן טרפה [דרך וושט וניקב]

בסמפון רבה דכבד - להונא מבד"ר אידי טרפה, לרב אדא ב"מ ורבינא כשרה [רש"י - דרך קנה וסמפונות]

גרעין תמר במרה כשרה [דרך סמפון וע"י נענועה נכנס] ולא בגרעין זית (לרש"י - כמח' במחט)

ריאה עם סממנין מאירה עינים

להל' תלינן נקב במשמוש ידי טבח

להל' תולעת שיצאה ונקבה ריאה תלינן לאחר שחיטה

עיכול: וושט - כרס - מעלה גירה - בית הכסות (בראש הכרס) - המסס - קיבה -
ריש מעינא (מטפס) - דקין - סניא דיבי (מעיי העיור) - הדורא דכנתא - מעיי הגס - חלחולת

גמ' מט. - נ:

ברכה לכהנים [ר' ישמעאל - ואני אברכם, ר"ע - ואברכה מברכיך]
ואת כל החלב אשר על הקרב: לר"ע, אבותיו של ר' ישמעאל, מנהג - ע"ג התחלת הדקין [כחלב המכסה
תותב (רש"י - כשמלה משא"כ דקיבה חתיכות אדוק) וקרום נקלף]
לר' ישמעאל (רש"י - אף) ע"ג הקיבה [קרום נקלף]
ומודה ר"ע בחלב על קשת הקיבה מבחוץ [כתותב], לל"ב רק לבני בבל
רב - חלב טהור סותם נקב [אדוק] ולא חלב טמא, ר"נ - ולא חיטי דכרשתא/שומן הלב
לרב ששת אף טמא סותם

לת"ק (ורבא) איסור גילוי רק ביין מים וחלב
לר"ש (ור"נ בר יצחק) אף בציר חומץ שמן דבש ומורייס
ור"נ בר יצחק יודה בציר דמותר, ורבא יודה בדבש דאסור (כר"ש ב"א)

בני א"י אוכלין חלב על קיבה ולא בני בבל -
לל"ק (רש"י להל') מח' אייתרא (מבפנים) - ר"נ - ולכו"ע סותם נקב
לל"ב מח' אקשתא (מבחוץ) [רש"י - אי הוי תותב]
רשב"ג (לא להל') - שירקא דמעינא סותם נקב בבני מעיין

לדעת אם ניקב לאחר שחיטה מקיפים בבני מעיים,
בריא - ולא בין גסה לדקה (לרש"י - אומא ואונא), ולא בבועות (מו:),
בקנה (רש"י - פסיקה או כאיסור) - ולא בין חלק הדק לעב

נקב בחלחולת במקום שדבוקה לירכים כשרה - לר' יוחנן - ברובו,
ר"נ - אפי' ניטל כולו ושייר כדי אצבע לרש"י
שלא במקום הדבק במשהו

רש"י נ.

ב' לישני בגמ' - בדאו' לחומרא, בדרכנן בתר בתרא

גמ' נ: - נא.

כרס הפנימי (במשהו): מח' אי הוי סניא דיבי (רש"י - כיס סתום בראש (מעיי העיור), מקום שמנקבים טבחים
בכרס), איסתומכא, ממיצר הכרס (רש"י - לצד הוושט), מקום בלי מילת, טפח בוושט סמוך לכרס
(לל"ק מד. - טפח בכרס סמוך לוושט), כל הכרס (רש"י להל') (וחיצונה הוי בשר החופה (רש"י -
ונטרף בנקרע רובו שכנגד רוב הכרס)), מפרעתה (רש"י - תחתיתו)

לר"י נקדרה כרס חיצונה כסלע (לרש"י - היקף ב' טפחים) טרפה [טפח כשתמתח], לר' חייא ב"א יתר
מכסלע

מחט בבית הכסות מצד א' כשרה - מט. - אפי' קופא בדופן וחודה בפנים [אוכלין דחקה]
מב' צדדים עם קורט דם (סריך במחט) טרפה [מקום שחיטה]
הגליד - בידוע שהיה ג' ימים לפני שחיטה (מקח טעות)
לא הגליד - המע"ה (לרש"י - חזקת ממון)

רש"י נ:

בודקין לסירכי דריאה דשכיחן ולא לשאר טרפות [רוב]
מחט בהמסס מצד א' לרש"י טרפה [שמא ניקב והבריא, רש"י סוכה לד. - דופנו דק],
ניקבו ב' העורות דבית הכסות ומדובק בשומן שע"ג המסס למשמעות רש"י מב. כשרה

גמ' נא. - נב.

אין חשש ריסוק אברים: קופצת לארץ [אמדה נפשה], מגרר רגליה האחרונים [שיגרונא cram p (הפסק חוט השדרה לא שכיח)], מנגחין זא"ז (חוץ מנפול), השלכת גנב [על מתניהן] (חוץ מהחזירו (רש"י - דרך למעלה מכותל) מחמת יראה), הכה בשבט ארוך כלפי ראשה או זנבה (חוץ משבט קצר, קיטרי, הכה לרוחב), לידה, נפל בבית מטבחים [נועץ צפרניו], נפל (רש"י - עוף) על בגד לא מתוח או כפול מתוח, נפל על דבר מחליק

נפלה מגג בלא ידעה - משמעות רש"י - מ"מ טרפה
עמדה - רב יהודה ולהל' - בדיקה (לרב ירמי' בר אחא אפי' פשטה ידה לעמוד, לרב חסדא - אפי' ניערה לעמוד)
הלכה או עוף ששט מלא קומתו להל' א"צ בדיקה (לרב ירמי' ב"א - אפי' עקרה רגלה), לרב חייא ב"א צריך
בדיקה לרב דימי בבני מעיים, לר"פ כל החלל (רש"י - צלעות וחוליות)
עוף דבוק לדף שנפל - לרב אשי מותר, לאמימר אסור
ב' לשונות אי מח' בחד גפא או בב', להל' רק בב' אסור (רש"י - אא"כ הלך)

רש"י נב.

בה"ג - אנן לא בקיאים לבדוק נפולה שבורה ודרוסה
רש"י - אין לדיין אלא מה שענינו רואות ויביא בקיאים

גמ' נב. - נד.

נשתברו רוב צלעות גדולות (12) בחציין העליונה
בן זכאי - נעקרו רוב צד א' (6), ר' יוחנן - ב' צדדין (12), לרש"י לשמואל אפי' 1
נעקרה צלע א' ומקצת חוליתה טרפה, צלע וחוליא או צלע מכאן ומכאן ומקצת חוליא נבלה
לב"ש ב' חוליות, לב"ה חוליא א' (כלי צלעות)
גולגולת שהוכתה - ספק רוב גובהה או היקיפה
דרוסה:
ר"י - זאב בדקה, ארי בגסה
לל"ק לרב לחכמים אפי' זאב בגסה
לרב חסדא ורב חתול בגדיים וטלאים - לל"ק דוקא כשיש מצילין או מצלת עצמה (ארס חזק בכועס) כבריבי
רבנן דבריבי - לל"ק אפי' במצילין אין דרוסה, לל"ב אפי' אין מצילין יש דרוסה
חולדה בעופות
נץ בעוף הדק לל"ב אפי' בגדול ממנו, שאר עופות טמאין - לל"ק אפי' בגדולים מהן,
גס בעוף הגס
ב' לשונות ברב שימי בר אשי בשועל
דרוסה רק בצפורן היד מדעת ולא כשפסק ידו לפני דשליף
רב - ארי בין השוורים וציפורן לחה אחד או כמה שלא כסדרן בגב אין חוששין [ספק דרוסה בתר חזקה - אולי מכותל] ויש צד דרב הדר ב'
לשמואל ואמימר להל' חוששין לספק דרוסה בודאי נכנס והוא שותק ואינהו גועות (חוץ מקטע ראש דחד [נח מריתחו])

צריך לבדוק (לרש"י - בספק דרוסה, או דרסה ואינו ניכר) כנגד בני מעיים (אם האדים הבשר)
לרב אפי' בשר בית החלל, וסימנים עצמם אם האדימו משהו, והורה רב אפי' מכף המח (כנגד סימנים)

סימנים שנדלדלו ברובן, בשר שנתמסמס (נרקב מחמת דריסה) כנטול
נמצאת גרגרת שמוטה ושחוטה לרב כשרה אא"כ תפס בסימנים כששחט,
לר' יוחנן יקיף (רש"י - יחתך במקום אחר)

מכה בגיד הנשה או כוליא כשרה [נתרפא בסם]

רש"י נג. - נד.

א"א לבדוק דרוסת נץ דלא מאדים ואינו ניכר או קוץ שהגיע לחלל דחוששין לנקב דק בדקין לרש"י - ריאה וכבד נמי מיקרו בני מעיים

גמ' נד. - נה:

בוקא דאטמא דשף מדוכתי -

לר' יוחנן ולהל' כשרה, חוץ: מאיפסיק ניביה לרבא, להל' נרקב ניביה

רב מתנא ור"ל - טרפה

נז. - שמוטת יד - כשרה

ניקב הגרגרת פחות מכאיסר כשרה

כל שיעורים חכמים להחמיר (לענין ועד בכלל) חוץ מכתם כגריס [רש"י - כתמים דרבנן]

כשרה: נפחתה הגולגולת, ניקב הלב לא עד החלל, נשברה השדרה, נשאר כזית כבד, נקב ממסס לבית הכסות, ניטל לחי תחתון (מד. - ונשאר הבשר המוטל על הסימנים) ועדיין יכול להאכילה, ניטלה האם

ניטל הטחול כשרה, ניקב ולתי' א' נחתך טרפה - להל' רק בעוביו ונשתייר פחות מעובי דינר זהב

ניטלו או ניקבו הכליות כשרה, לרכיש ב"פ - לקתה (רש"י - מוגלא) א' עד החרין (רש"י - באמצע) טרפה (ועולא מג. חולק) אבל מים זכין צילי דלא סריח כשר הקטינה - בדקה עד כפול, בגסה עד כענבה

חרותה (צמקה ריאה) בידי אדם, לר"ש ב"א אף בידי שאר בריות - טרפה

גלודה (ניטל עורה) ולא נשתייר כסלע (שמואל - על פני כל השדרה, רבה בב"ח - בראשי פרקים,

ר' אלעזר בר' ינאי - במקום טיבורו (וספק בניטל רק ממקומות אלו),

רב - בכ"מ עד הארכובה, ר' יוחנן - בכ"מ) פסולה, להו"א דר"מ כשרה

רש"י נד. - נה.

שולחני שמשכת למחצית שכר אסור לבטל ממלאכתו

אין בעלי אומנויות רשאים לעמוד מפני ת"ח - לרש"י - איסור לעוסק במלאכת אחרים

ר"נ - כסלע כיתר מכסלע - לרש"י - חסרון בשדרה וגולגולת

רש"י זבחים לה. - אין מפלגים בשליל, דלא כרש"י כאן

גמ' נו. - נז:

עוף טרפה: כטריפות בהמה,

נשיכת חולדה על ראשה במקום טרפה בודק אם מבצבץ בכניסת ידו, לר' יוחנן אף במסמר (על

הקרום אם תחגור), לר' נחמ"י רק במחט

נשבר העצם בעוף של מים ואוויזי [קרומו רך (רש"י ולא קאי)],

ניקב הקורקבן,

נפלה לאור והקורקבן לב או כבד כנגד בני מעיים הוריקה או דקין (ירוק) האדימו - במשהו,

חזרו לקדמותו ע"י שליפה כשרה [רק קוטר], הוריקה ע"י שליפה טרפה

נדרס או הוכה בעי מעל"ע ובדיקה

ניקב הזפק עד מקום שנמתח (רש"י - שמתחיל להיות מיצר) כשרה, לרבי אפי' ניטל

יצאו בני מעיה ולא הפכך, נשתברו גפיה, רגליה (רש"י - למטה מארכובה או למעלה ולא יצא לחוץ) וצומת

הגידין קיימין, נמרטו נוצות גדולות - כשרה

ר"י - נטלה נוצות דקות טרפה

שמוטת ירך (רש"י - שף ונרקב ניביה) - רב הונא אמר רב, רבי - כשרה (לרש"י - אפי' ניטלה כולה), לר' יוחנן

ורבי"ל ולהל' - טרפה

נחתך לכו"ע טרפה - אפי' בצומת הגידין

שמוטת גף מהגב - רב - טרפה [שמא ניקבה ריאה], שמואל ור' יוחנן - תיבדק הריאה, לחזקיה אין ריאה לעוף

עוף שנפל או נשרף א"צ לבדוק הריאה [צלעות מגינות]

{ ר"ש בן חלפתא עסקן בדברים (לחקור במופתת experient), אין מלך לנמלים }

רש"י נו:

לרש"י ר' סימאי ור' צדוק מסתפקים אם ניטלה האם טרפה כר"ט ושמא רק בעוף

גמ' נז: - נח:

אינה טריפה - רב הונא כר"ש בן אלעזר (להל') - י"ב חודש, ת"ק (להל') - יולדת, רשב"ג - משבחת, רבי - ל' יום

לרב אחא ב"י - טרפה יולדת ומשבחת (במידי דלא נטרף בה), רבינא - אינה יולדת

אמימר - ביצה במעיה כשנטרפה אסורה [רש"י - ירך אמו, לרבינא לר' יהושע - גופה (רש"י - מעורה בגידין)], מאח"כ מותר [זו"ז גורם (ולר"א אסור)] חוץ מדספנא מארעא

ולד טרפה לר"א אסור לר' יהושע מותר - לרב אחא מח' בנטרפה ולבסוף עיברה אי זו"ז גורם אסור, לרבינא מח' בלסוף נטרפה אי עובר ירך אמו

בריה בלי עצם אינו מתקיים י"ב חודש

תמרים שהתלעו מותר לאחר י"ב [תולעים במחובר מתו, בתלוש אינו שורץ]

רגל יתירה טרפה [כנטול], ב' "סניא דיבי" (מע"י עיור) ששפכן להדדי כשרה

ב' בני מעיים יוצאין בעוף כשרה (י"מ ברש"י מזפק לקורקנו ובראש קורקנו) ובבהמה ביוצאין במקום אחד, ומח' רב אמי ורב אסי אי צריך שיחזרו ויתערבו בתוך רוחב אצבע או רק מלמטה (רש"י - סמוך לנקב הרעי)

אחוזת הדם, מעושנת, מצוננת, אכלה סם המות לבהמה, צואת תרנגולים, מים מגולים כשרה אכלה סם המות לאדם, נשכה נחש או כלב שוטה אסורה משום סכנת נפשות

הלעיטה קורט חרתית (חד) טרפה [נוקב בני מעיים]

רש"י נח:

ר' ישמעאל - הנוצה מצטרפת - לרש"י - לכזית לפגל

גמ' נט. - ס:

ס' טהרה בבהמה: אין שינים למעלה (= מעלה גרה) ומכיר שאינו בן גמל מפריס פרסה ומכיר שאינו חזיר

בשר תחת העוקץ נקרע שתי וערב ומכיר שאינו ערוד

{ שליט בעולמו יודע שאין מעלה גרה\מפריס פרסה וטמא אלא גמל וכו' חזיר }

ס' חיה (חלב מותר): יש קרנים מפוצלות או כרוכות (קליפי) וחדורות (רש"י - עגולות, חדין) וחרוקות (חריצים מובלעים זב"ז)

לרבנן דר' דוסא בעי אף טלפים

קרב (קרבן א') חלבו מותר

{ קיסר לר' יהושע - בעינא לראות אריה דבי עילאי, הקב"ה להכין לו סעודה; מסתוריתא לבת קיסר; שור שהקריב אדה"ר - קרבן א' וקדם לפרסותיו (בקומתן נבראו); נשאו דשאים ק"ו - למינו; ב' מלכים בכתר א', מעטי את עצמך, כפרה שמיעטתי את הירח; דשאים על פתח קרקע עד שאדה"ר התפלל שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים; שסועה - ב' גבים; עוים באו מתימן לפלשתיים (לר' יונתן ור"ל מפלשתיים); עמון ומואב טיהרו בסיחון; אפי' הרי א"י חביבין על אוה"ע }

ספק אי מותר להרכיב ב' דשאים זע"ז [למינהו בעשיה ולא בציווי והקב"ה הסכים]

רש"י ס.

לרש"י - מעשה בראשית בקומתן נבראו - יצא ראשו תחלה מהארץ;
לדעתן - שהודיעם שיבראם והם נאותו;
בצביונם - בדמות שבחרו להם

גמ' סא. - סה.

כל עוף דורס טמא (לרש"י - אווז ומגביה בצפרניו מה שאוכל, מחזיק האוכל ברגליו שלא ינטל כולו לפיו)
סי' עוף טהור: אינו דורס, אצבע יתירה (רש"י - גבוה מאחורה), זפק, קורקבנו נקלף (וספק בנקלף בסכין)
נשר - אין סי' טהרה, פרס ועזניה - א', עורב - ב' (אינו דורס ואצבע יתירה), י"ט עופות - ג' (לרש"י כולם
אין קורקבנו נקלף)
א' מסי' אלו טהור [נשר - דאין כל ד'] חוץ מכ"ד עופות
ר"נ - הבקי בפרס ועזניה (סי' א') ובשמותיהן יאכל בסי' א', לאמימר אפי' אינו בקי [פרס ועזניה
אינם בישוב] לרש"י כל זמן דלא ראוהו דורס
המכיר במין עורבין יאכל בב' סי' אלו
לר"א זרזיר וסנונית לבנה (ל"ק דאמימר - כרס ירוק (והל' כר"א), ל"ב - אף לבן (והל' כרבנן)) הוי עורב
[למינן]

שם לווי פסול בנשתנה שמו קודם מ"ת והתורה הקפידה על שמו (אזוב)
שלך = שולה דגים מן הים, דוכיפת = הודו כפות (כרבולת עבה),
תנשמת = באות (רש"י - צועק, מהרש"ל - מאוס) שבעופות,
רחם = כיון שבא (ומצפצף) באו רחמים (רש"י - מטר) לעולם (ביתוב אארעא - אתא משיח),
חסידה = עושה חסידות עם חברותיה, אנפה = שמנאפת עם חברותיה
לרב כ"ד עופות טמאין (לרש"י - מינים) [דאה = ראה, איה = דיה, ועוד ד"פ למינא]
לר' אבהו כ"ג [ראה = איה]

700 מיני דגים, 800 מיני חגבים טמאים

עוף נאכל במסורת מרבו, זכר אדם כשר שאכלו (רש"י), מצייד שבקי בהן ובשמותיהן
לוקחין ביצים מגוי באומר של עוף פלוני טהור ומסייע סימני
סימני ביצים וביצי דגים - כוורת (לרש"י - עבה) ועגולגולת - ראש א' חד
חלמון מבחוץ טמא, חלמון וחלבון מעורבין = שרץ הארץ ואם ריקמה ואכלה לוקה
סימנים לאו דאו'

מוכרים ביצת טרפה לגוי טרופה בקערה
ביצה של עוף טהור דריקמה מדרבנן אסורה עד שהאפרוחים פותחים עיניהם לר"א בן יעקב
קורט דם על קשר דחלבון לבד - זורק הדם ואוכל השאר,
על חלמון - אסורה [נתפשט]
ביצת טמאה אסורה [ואת בת היענה]
ר"א בר' צדוק - ב' אצבעות על ב' צידי חוט הוי עוף טמא, ג' על צד א' טהור
ר"ש בן אלעזר - קולט ואוכל מאויר טמא,
אחרים - שכן (לרבנן דר"א וגם נדמה) עם טמאים טמא

רש"י סא. - סד:

לרש"י - בלי סי' טהרה מין נשר הוא
ר"ג - לרש"י - כשיש ד' סי' טהרה בעוף בידוע שטהור
ר"נ - בקי בפרס ועזניה ובשמותיהן - לרש"י - דאם שמו פרס חיישינן
שתיית עוף (חוץ מיונה) פוסלת מי חטאת -
לרש"י - מים נופלים מפייהם כמו מלאכה, רש"י ט: - אין חיותן בכלי

עוף הבא לפנינו חוששין לדורס וצריך מסורת מאבותינו
ביצת שרץ דלא ריקמה - לרש"י - איסור ולא מלקות
גיעולי ביצים מותרות - לרש"י - ביצה טמאה שנתבשלה עם הטהורה [מ"א בעלמא]

גמ' סה. - סז:

ס' חגב טהור: ד' רגלים ד' כנפים שחופין רובו (מח' אם ארכו או הקיפו) וקרצולים (ב' רגלים ארוכין ממעל לרגליו) אפי' עתיד לגדל [אשר "לא" כרעים], ר' יוסי - ושמנו חגב (משא"כ צרצור) לתד"ב רב - וממין הכתובים ואין ראשו ארוך [כלל ופרט], ותדב"ר ישמעאל חולק [כלל פרט וכלל, סלעם - אם אינו ענין]
ס' דגים: כל שיש קשקשת יש סנפיר, ואפי' עתיד לגדל או להשירן בלא"ה עובר בעשה ול"ת [אותם תאכלו, לא תאכלו]
שרץ המים מותר בגדל בכלים [סנפיר וקשקשת בימים ובנחלים דוקא] ובורות שיחין ומערות [תאכלו מכל אשר במים, כלל פרט וכלל - נובעין דוקא]
פריש לדפנא מותר [ריביתיה] לסננת אסור [שרץ הארץ] (רש"י - כיון שהלכה קצת)
פירי שהתליעו מותר - שמואל - אבל לא באביה (מחוברת) [רש"י - כמהלכת ע"ג קרקע]
וספק בפירשה ומתה, מקצתה, לאויר ואכלה; ספק אי פירשה לגג תמרה, לגג גרעינה [ריביתיה], מתמרה לתמרה
להל' תולעים שבכבד וריאה (לרש"י - דבהמה) אסירי [ניים ונכנסו בחוטם]
תולעים בבשר בהמה אסור [רש"י - באו מאיסור אבר מה"ח ושחיטה לא מהני דיש חיות לעצמן] בדגים מותר [גדל ממנו וניתר באסיפה]

רש"י סו. - סז.

חגבים א"צ שחיטה [רש"י - בה"ג - הרומשת במים ולכל נפש השורצת על הארץ - הזכירן אחר דגים]
לתדב"ר ישמעאל שרץ בחריצין ונעיצין שאין נובעין לרש"י לכו"ע מותר